

- eit fyrstårn i vest

Straume/Stovevatnet

Oppsummering og samanstilling
av evalueringar og rapportar

Parallelloppdrag for Stovevatnet 2022/2023.

Det er gjennomført ei rekkje evalueringar, spørjeundersøkingar og analyser av regionsenterutviklinga på Straume dei seinare åra. Fleire av desse er gjort i samarbeid med andre regionsenterkommunar og fylkeskommunen. Rapportane frå dei ulike prosjekta har ofte generelle tilbakemeldingar og råd, medan nokre er særleg spissa mot utfordringane vi har i gjennomføringa og utviklinga av Straume. Rapportane viser også at det er mykje bra som har skjedd, men at det vert opplevd som at utviklinga tek lang tid.

I rapportane ligg det også fleire tilrådingar for korleis vi kan jobba vidare med dei utfordringane som enno ikkje er løyst planane til kommunane. Desse råda kan vera nyttige å ha med inn i eit parallelloppdrag. Kanskje kan dei brytast nok ned til konkret arealbruk og fysiske strukturar og samanhengar, for å løysa det sosiale og kulturelle aspektet. Ein kortversjon av strategiar som gjeld for regionsenteret i samfunnsdelen er også lagt til i oppsummeringa.

Samla viser rapportane eit behov for å:

- Avgrensa eit fragmentert og stort sentrum - skapa samanhengar som passar i ein regional skala, og samstundes skapa opplevinga av intimitet i eit område som er ganske stort.
- Definera berekraftige ambisjonar for kor mange som skal bu i regionsenteret. Definera kva som er eit berekraftig tilbod, både til dei som bur her og dei besøkande.
- Skapa oversiktlege lokalmiljø, sosiale møteplassar og lågterskeltilbod, mangfald av fritids- og kulturtilbod.
- Sikra ein større variasjon av bustadtypar og størrelsar. Manglar det eit tilbod mellom små leilegheiter og einebustader? Mangfald internt i bustadområde. Sikra kvalitet i bustader (lys og romleg kjensle inne og ute). Pris – korleis skal barnefamiliar få råd til bustader i sentrum?
- Skapa gode og skjerma private uterom, fleire offentleg rom, parkar og grønne område, trygge (inkl. trygg tilkomst) og attraktive areal for barn og unge. I regionsenteret bør vi i større grad ta vare på ei god blanding av det urbane og landlege (rurale kvalitetar), og skapa merksemd rundt lokal historie og kultur.
- Sikra tilkomst til sjø, ta vare på turområde og eksisterande tilkomst, stilla rekkjefølgjekrav til opparbeiding av turstiar, sikra viktige blå og grønne korridorar.
- Auka funksjonsblandinga og fleirfunksjonelle bygg i sentrum, og samstundes gå vekk frå å samla like tenester og tilbod i ulike delar av sentrum (t.d. helse i nord, idrett i sør og handel lokalisert i midten). Plassera viktige offentleg besøksbygg i sentralt (som bibliotek og NAV).
- Lokale arbeidsplassar, offentlege tilbod (som barnehagar, skule, helse og omsorg), leike- og friområde, tilkomst til turområde i nærområde til bustaden.
- Skapa aktivitet ved å ha eit høgt tal på inngangar mot gater og byrom.
- Finna og definera nye og nødvendige koplingar for effektiv, trygg og attraktiv mobilitet. Definera eit gatehierarki ut i frå dei nye og dei etablerte gatene og byromma, med hovudvekt på å ivareta dei mjuke trafikantane. Revidera Straume mila, og avklara realisering av offentleg og privat del av denne.
- Definera lokalisering av parkering og finna ei parkeringsnorm for bil og sykkel (skule, barnehagar og helseteneste m.m.) som ivaretek dei mjuke trafikantane, og som står i

samanheng med bustader, funksjonar, kystbygarasjen, gatehierarkiet og dei gode koplingane i sentrum.

- Avklara sentrumsnær næring (transportkrevjande næring, industri, tungtransport) rundt Smålonane.
- Revisjon av planarbeid på Straume må skje i tett samarbeid med dei som skal utvikla området, også ut over sentrumsformåla i planen. Kommunen må vera tydeleg på kva som er formålet i ein revisjon, for å ikkje skapa utrygge rammer for aktørar, investorar og grunneigarar med pågåande utviklingsprosjekt og planar.

Nokre av utfordringane og tilrådingane er samanfatta nedanfor:

Prosjekt/ rapport	Oppsummering/resultat
Sentersone Straume i KPS, med arealstrategiar, Øygarden kommune (2022)	• Vi skal styrka kommune- og regionsenteret som ein urban, trygg og inkluderande møteplass for alle innbygarane våre. Vi skal vidareutvikla Straume som eit vekstkraftig, attraktivt og levande sentrum, gjennom: - Mangfald av menneske, bustader, næringar, handel, service- og tenestetilbod (både privat og offentleg), formelle og uformelle møteplassar, arenaer for aktivitet, kultur, og idrettstilbod. - Knutepunkt, korte avstandar, attraktive koplingar, effektiv og trygg mobilitet internt i sentrum og ut/inn til Straume, særleg for mjuke trafikantar og kollektivreisande. - Å ha plass til og vera tilgjengeleg for alle innbygarane våre, uavhengig av alder, livssituasjon og -fasar, funksjonsnivå og digital kompetanse. - Å vera ein føregangskommune innan universell utforming i offentlege bygg. - Å styrka tilgangen til rekreasjonsområde, urørt natur og nærturterreng - tydelege skilje mellom dei store natur- og utmarksområda og utbyggingsområde. - Fleirfunksjonelle bygg og sambruk for å ha aktivitet frå morgon til kveld. - Samlokalisera idrett, forskning, oppvekst, studiar og kompetansebedrifter for å oppnå synergjar - Fortetta, effektivisera og gjenbruka areal – transformasjon der det er naudsynt. - Unngå konflikhtar mellom bruksområde, som til dømes mellom bustad og støy- og støvproduserande næringsformål. - Koplingar mot sjøen for å bygga opp under historisk og moderne kystkultur - identitet.
Byliv og handel, Vestland fylkeskommune/Vill urbanisme (2020)	Formål: Prosjekt som tek for seg Straume, Osøyro og Nesttun med utgangspunkt i tre strategiar: 1. Sikre handelsetablering i sentrum. 2. Sikre at det ikkje skjer etablering av handel andre stader. 3. Sikre attraktive stader, slik at handelen ønsker å flytte til sentrum.

Straume vert opplevd som fragmentert og delt, utan gode koplingar i retninga nord/sør. Utviklinga av området der tverrforbindelsar og bustadutvikling har vore vektlagt, har ført til eit relativt stort regionsenter med offentleg og privat tenesteyting, handel og kollektivknutepunkt.

Rapporten konkluderer med 11 målbare vurderingspunkt for bykvalitetar:

1. Befolkningstett - Senterområdet på Straume er stort, større enn for Nesttun og Osøyro. Innenfor sentrumsformål i kommunedelplanen for Straume bor det i dag om lag 750 mennesker. Området er 600 daa stort, noe som etter mål fra UN Habitat burde gitt en befolkning på hele 9000 mennesker. Det er store boligområder utenfor sentrum, men disse er heller ikke særlig tett. Hvor mange mennesker som bør bo i kystbyen er først og fremst en politisk beslutning. Legger man bærekraftige ambisjoner til grunn bør befolkningen tidobles.
2. Funksjonsblanding - 40% av et byområde bør være annet enn bolig, Funksjonsblandingen på Sartor ganske lav. I sør er et stort område med hovedvekt på industri. Kjøpesenteret dominerer i de sentrale delene, mens nordre deler består av offentlige funksjoner. På Straume burde man arbeide for å øke graden av blandethet.
3. Et koblet gatenettverk - Biler er flyttet under bakken, utganger er forsøkt lagt til "vangene" i stigen, og tverrkoblinger etableres. Det urbane systemet er enda ikke fullt utnyttet, men man er på rett vei.
4. Inngangstetthet i gater og byrom - Det er lite inngangssituasjoner ut i de urbane gatene. Kjøpesenteret har sine hovedinnganger og kanaliserer besøkende til disse. Deretter har senteret et innvendig gatenett. Fremover må nye bygg legge opp til innganger ut mot de viktige urbane gatene og inn mot de viktige plassrommene.
5. Ikke énfunksjonsbygninger - Veldig mange av byggene er enfunksjonsbygg. Det er enten handel, eller bolig.
6. Variasjon i boligstørrelser - Det mangler en del av mellomtypene av bolig som rekkehus, townhouse og lignende.
7. Urbane virksomheter - Det er mer enn nok handel på Sartor. De siste årene har Sartor Storsenter også bygget ut kino, det finnes bibliotek her, det er spisesteder og kafeer. Straume er det naturlige sentrum for hele Øygarden.
8. Kollektivterminal - En stor kollektivterminal med både lokale og regionale busser ligger under Sartor Storsenter. Denne skal videreutvikles i prosjektet med bygging av Sotrasambandet, og vil få en enda mer sentral plass i bystrukturen.

9. Offentlig rom, park og grønne områder - Innenfor et område på nesten 600 daa sentrumsområde burde det være om lag 36.000 kvm park.
10. Gode private uterom - Det er ikke lagt opp til kvartalsformer med indre gårdsrom på Straume. "Stigeformen" legger til rette for utvikling av kvartalsformer på sikt, både i og syd for sentrum. Inne i dagens sentrumssone er boligene i større grad lagt opp som lamellsbebyggelse. Dette gir mindre skjermet uteareal.
11. Trafikksituasjon - Mye gateparkering og små parkeringsplasser plassert rundt i hele strukturen bidrar til et noe uoversiktlig kjøremønster, med biler i alle gater. Alt ligger til rette for at dette kan ordnes opp i på sikt dersom man utnytter kystbygarasjens potensiale til det fulle.

Urbankvalitet	Vurdert måloppnåelse	Vurdert måloppnåelse inkludert pågående p
Befolkningstetthet		
Funksjonsblanding		
Et koblet gatenettverk		
Inngangstetthet i gater og byrom		
Ikke enfunksjonsbygninger		
Variasjon i boligstørrelse		
Urbane virksomheter		
Kollektivterminal		
Offentlig rom, park og grønne områder		
Kvartalsformer - det private og felles uterom		
Trafikksituasjon		

Konklusjon – Tiltak:

1. Krav om at førsteetasjer skal kunne brukes til næring/handel – ikke at det kun kan være handel.
2. Krav om minimum 4 meters førsteetasjer. Det er da fleksibilitet i program muliggjøres.
3. Utarbeide en plukklister av "urbane funksjoner" og sett krav om at alle prosjekt skal tilby minst en. Eks. verdens minste galleri, tingenes bibliotek, en sykkelpumpe etc.
4. Krav om å skape aktivitet, ikke krav om en enkelt funksjon.
5. Muligheter for midlertidighet uavhengig av reguleringsformål. Kan man bruke et næringslokale til gründerfabrikk i to år?
6. Nok folk, nok arbeidsplasser, nok handel. Dimensjoneringen av disse gis blant annet av UN-Habitat.
7. Taskforce byliv i kommunen. Utpek en person, eller et team, som tar i mot innbygger initiativ og hjelper med å iverksette.
8. Samarbeid mellom gårdeierne. Utvid og forsterk gårdeierforreninger. Da kan man planlegge handel og byliv på tvers av bygg.
9. Man må identifisere et steds urbane potensiale, sluse folk inn i disse gatene og legge innganger her.

	10. Kommersiell virksomhet på offentlig torg. Private bør få lov til å selge varer også på et offentlig torg. 11. Legg til rette for hva folk ønsker og ikke stopp dem
Differensiert parkeringspolitikk i regionsentera, Hordaland fylkeskommune/ Asplan Viak (2019)	Formål: 1.1. Utrede faglig grunnlag og anbefalinger om parkeringspolitiske tiltak i regionsentrene i Bergensregionen. Utrekningsarbeidet består av 2 deler: Del 1 – felles metodikkgrunnlag for kartlegging av dagens parkeringssituasjon. Del 2 – anbefalinger av «differensiert parkeringspolitikk som bidrar til å nå måla om nullvekst i personbiltransporten og attraktive regionsentre». Anbefalinger med felles føringer, og spesifikk for det enkelte senter. Kartlegging Straume: Parkeringsplassene på Straume beslaglegger ca. 18 % av alt bebygd areal på Straume, samlet ca. 59 daa med parkeringsplasser. Kystbygarasjen er da ikke regnet med. Fortetting på parkeringsarealer har potensiale for å frigjøre verdifullt sentrumsareal. Omdisponering vil derfor ha en økonomisk gevinst som kan inngå som egenkapital i eventuelle anlegg som skal erstatte plassene i lukkede parkeringsanlegg. Straume har imidlertid allerede et omfattende parkeringstilbud, behovet for ytterligere plasser bør vurderes nøye. Lokalisering og regulering – Straume har en høy parkeringsnorm for handel. Normene er svært differensiert, og for boliger er det noe minimumsnorm, noe fastnorm og kombinasjon min – maks. Kommunen har ikke bestemmelser om frikjøpsordning. Så godt som all parkering på Straume er privat eid. Store deler av tilbudet er regulert med avgift, typisk 2 timer gratis, deretter en moderat avgift (kr 12,-/t?). Straume har den høyeste andelen parkeringsplasser både i forhold til areal og ansatte i regionsenteret. Kommunen utnytter ikke virkemidlene i Pbl. For å få hånd om parkeringsplasser. Kystbygarasjen er ment som forskuttering av behov til framtidig utbygginger. Virkemiddel for å få tilstrekkelig effekt av dette synes ikke å være på plass, siden utbyggere av nye boliger og handel har ikke kunnet kjøpe seg inn i eksisterende parkeringsanlegg. Det etableres derfor nye parkeringsplasser ved nybygging, på tross av et allerede godt dimensjonert parkeringstilbud i Straume. Tilgjengelighet sykkel og kollektiv – Straume har 17 300 bosatte innenfor 30 minutters reisetid på sykkel til sentrum, ca. 11 200 innenfor 20 minutter, og hele ca. 6 100 innenfor 10 minutter (tall fra 2019). Det bør være et godt grunnlag for at flere lokale arbeidsreiser skjer til fots eller på sykkel, og at sykkel kan inngå i strategien for

	innfartsparkering. Kollektivtilbudet mot Bergen er godt, men attraktiviteten reduseres fordi bussene står i kø sammen med bilene. Kollektivtilbudet mot Straume fra resten av kommunen er preget av ruter med lav frekvens, som konkurrerer dårlig mot bil, som har kort reisetid, og et attraktivt parkeringstilbud. Anbefalinger Straume: - Parkeringsnormen bør forenkles og vurderes kraftig redusert, siden det allerede er et omfattende tilbud. Tiltaket vil redusere utbyggingskostnader, og gjøre det lettere å fortette. Samtidig økes lønnsomheten i eksisterende parkeringsanlegg som får flere kunder. - Frikjøpsordning bør vurderes innført. Utbygginger, særlig litt mindre som gir dyre og kompliserte parkeringsløsninger bør kunne kjøpe seg fri. Kommunen skaffer egenkapital til å etablere offentlige plasser eller inngå i samarbeid om prosjekter med andre. - Straume har en stor befolkning innenfor kort sykkelavstand. Økt satsning på sykkelparkering anbefales.
Evalueringsav kommunedelplan for Straume, Asplan Viak (2018)	Prosjektet Frå plan til realisering har som formål og belysa samspelet mellom samfunns mål, strategiar i planar og verkemiddelbruk i byutvikling, der utviklinga har pågått over tid. Kva har vi fått til? Kvalitativ vurdering av måloppnåinga i planen: Hovudmål Straume: Ambisjonene for sentrum er store og er vanskelig å vurdere i forhold til måloppnåelse. Det er gjort store løft i området som bygging av parkeringsanlegg under bakken som frigjør areal på bakkeplan til byliv, deler av Straumsallmenning er realisert, noen møteplasser er bygget, mens andre gjenstår. Miljøgatene er ikke opparbeidet, og det er fremdeles mye trafikk i sentrum. Det er bygget mange nye boliger kombinert med næringsformål. Mange mener det har vært en god progresjon på utviklingen i sentrum, men at mye fremdeles gjenstår. Det er særlig en utbygger som har gjennomført de store løftene i sentrum. Bustader og bumiljø: I Straume er det utviklet en større variasjon i boligtilbudet, noe som var en av intensjonen med kommunedelplanen. Dette gjelder særlig i sentrum og sentrumsnære områder. Planen legger til rette for en transformasjon av området nær senteret til bolig. Områdene er regulert og utbyggere har kjøpt opp tomter strategisk og flere er boligblokker er realiserte. Flere informanter påpeker at høye boligpriser er en utfordring og at de som flytter inn stort sett er eldre og at barnefamilier uteblir. I oktober 2018 er en boligblokk tilrettelagt for førstegangsetablerere. Mens det i 2006 var et underskudd og leiligheter, opplever man nå at mange leiligheter for øyeblikket står for salg.

Offentleg verksemd: Evalueringen har ikke grunnlag for å vurdere dette.

Vegar og samferdsel: Veibygging tar tid og målene i kommunedelplanen er spesifisert at de er satt i et langsiktig perspektiv. En viktig forutsetning for utviklingen av sentrum er Arefjordspollen – Storskaret som avlastningsvei blir bygget. Denne stod ferdig i 2017. Trase for Sotrasambandet er avklart og dette prosjektet har gjort at man har villet vente med å realisere blant annet miljøgater o.l. Kystbygarasjen er bygget I følge informanter gjenstår det mye for at dette målet er nådd.

Næringsområde: Det har vært mye vekst i næringsområdet etter 2006, men arealdisponeringen var avklart i tidligere planer og videreført i kommunedelplanen. Pågående plan for Smålonane viser et behov for å avklaringer om bruk av sentrumsnær næring i revidering av planen.

Grønstruktur: Et viktig element under dette målet er Straumemila. Som et sammenhengene gang- og sykkelveinett er denne ikke blitt realiser. Deler er blitt gjennomført, men dette er stort sett utbedringer av der det lå forbindelser før. Den er sikret i en rekke planer, men for områder der den går over privat eiendom har det vært liten vilje til å realisere den. Området har fått to turveier og opparbeiding av friluftsområde.

Barn og unge: Materialet som ligger til grunn for evalueringen sier lite om oppvekstsvilkår til barn og unge på Straume. Det er bygget lekeplass i senterområdet. Informantene synes dette er bra, men at den ligger nært vei og er i dag ikke et sted hvor man lar barn oppholde seg uten tilsyn. Det blir trukket frem som en særlig utfordring at barnefamilier ikke flytter inn i sentrumsområde av Straume og at sentrum ikke gjenspeiler befolkningssammensetningen i kommunen.

Risiko, sårbarheit og beredskap: Ikke grunnlag for å vurdere i denne evalueringen.

Evaluering av gjennomføringa: KDP har virka godt og gitt nødvendige avklaringar gjennom eit tradisjonelt plangrep, med ambisiøse mål om å transformere delar av området og skapa ein fullverdig by. Det manglar ein gjennomføringsmodell for finansiering av felles offentlig infrastruktur, noko som bør vera del av den vidare utviklinga av Straume. Kommunen har seinare starta opp eit arbeid for gjennomføringsmodell, men det står att og få på plass nødvendig organisering og ansvars plassering i kommunen, utvikle gjennomføringsmodellar fullt ut og tidleg nok for utbyggingsområde

	der det er relevant, og ikkje minst prioritera område der kommunen skal engasjere seg i utbyggingspolitikken (investera). Det er særlig noen suksesskriterier som blir fremhevet som vesentlig for gjennomføringen av planen: - Få grunneiere i Sentrum. Grunneierne er lokale med interesse og kompetanse på stedsutvikling og har hatt investeringsvilje. - Kommunen har hatt en sterk vekst over lang tid. - Det har vært et godt samarbeid mellom utbygger og kommunen i prosessene. - Sterk deltakelse fra Rådmannen ga tyngde i arbeidet. Tilrådingar til revisjon – neste plan for Straume: - En kommende kommunedelplan må ta høyde for helt andre konstellasjoner (grunneigarar utan lokalt engasjement), planenheter og rammebetingelser og må oppfattes som tydelige og rettferdige. - Transformasjon av områder og bygging av by krever andre virkemidler av kommunen enn tradisjonell feltutbygging, og må sikrest i tid. - I den videre planleggingen av Straume er det viktig at man ser på hva som er det faktiske boligbehovet på Straume nå, hva som trengs for å kunne ha bolig for ulike grupper innenfor bystrukturen og at man opprettholder det gode samarbeidet med de lokale utviklerne på et strategisk nivå for å sikre at Straume (fremdeles) har et variert boligtilbud i fremtiden. - Revisjonen må også skje i tett samarbeid med de som skal utvikle området, men kanskje i en større sammenheng enn bare sentrumsområdet. Det vil være en fordel om kommunen er tydelig på hva som er formålet med revideringen slik at det ikke skaper utrygghet for aktører og grunneiere som har pågående planer i tråd med kommunedelplanen eller investert mye i området. - Kommunedelplanen har et sterkt fokus på sentrum og sentrumsutvikling. For ytterområdene var mye av arealbruken klarlagt og planer ble implementert. Ved revisjonen vil det være viktig at man er tydelig på hvilke planer som gjelder før den andre. - Innenfor planområdet har Straume de fleste funksjoner for en by og fokus bør gjerne være på å skape sammenhenger som passer for en regional skala og skape en intimitet i et område som er ganske stort.
Tilgjengeleg areal i bustadområde, Hordaland	Denne analysen har berekna det tilgjengelege arealet for bustadbygging i kommuneplanen for Fjell. Det er i utgangspunktet tilstrekkeleg areal ledig til bustadbygging i åra som kjem, særleg med tanke på at det no er reduserte forventningar til vekst fram mot 2045.

fylkeskommune AUD-rapport 12/18 (2018)	Dette betyr at kommunen oppfyller dei regionale retningslinene om ein arealreserve tilpassa befolkningsprognosen mellom 12 og 20 år fram i tid. For tidlegare Fjell kommune vil dette gi meir fleksibilitet i planlegginga for framtidig bustadbehov. Med statlege og regionale forventningar til eit meir sentralt og transportreduserande utbyggingsmønster, er det her sett på eit scenario for å handtere ein større del av veksten i Straume- og Ågotnesområdet. Scenario 2, som tilseier ein 80/20 fordeling mellom Straume/Ågotnes og resten av tidlegare Fjell kommune, viser at kommunen har tilstrekkeleg bustadareal for å klare ein større del av veksten i regional vekstsone, i tråd med retningsliner i Regional areal- og transportplan for Bergensområdet. Dette vil ikkje krevje store endringar i kor tett ein byggjer i dag. Nye store prosjekt i desse områda har typisk vore leilegheiter (t.d. Straume panorama, Straume sjøfront), som har ein høg bustadtettleik. Utfordringa vil først og fremst vere å leggje til rette for ny bustadbygging i Straume/Ågotnes i kombinasjon med ein reduksjon i volumet av bustadbygging i andre delar av kommunen. Til dømes kan dette innebere ein restriktiv politikk for regulering av nye bustadareal i desse områda. Sjølv om dette alternativet medfører eit skifte frå dagens bustadfordeling vil det framleis vere behov for bygging av vel 1 000 nye bustader i tidlegare Fjell, utanfor Straume og Ågotnes fram til 2045. Scenario 1 viser effekten av å halde fram med dagens fordeling av bustader, der ein byggjer omtrent som i dag. Dette tek i bruk meir av arealreserven i andre delar av kommunen og legg mindre press på areala i Straume og Ågotnesområdet. Med eit slikt scenario vil det vere tilstrekkeleg med areal i alle delar av tidlegare Fjell, sjølv ved lågare bustadtettleik. Kommunen har med dette alternativet mykje bustadareal i tidlegare Fjell å ta av for å handtere veksten i den delen av kommunen fram mot 2045. Skal ein følgje dei regionale retningslinene her bør kommunen leggje til rette for ein meir arealeffektiv og transportreduserande bustadbygging.
BYR bustad – Urbant bygdeliv, Telemarksforsking (2018)	Denne rapporten viser resultatene fra en undersøkelse om barne- og ungdomsfamilier sine bosteds- og bomiljøpreferanser, samt deres tanker og refleksjoner rundt det å bosette seg i fortettede bo- og bymiljø i og rundt regionsentra i kommunene Fjell, Lindås, Meland og Os. Anbefalingar i rapporten, her vist ut i frå viktige kvalitetar som bør iveratakast (overskrift): God blanding av urbant og landlig:

- Skape møteplasser for innbyggerne
- Sikre et godt nivå av tjenester som er viktige i hverdagen
- Skape oppmerksomhet rundt lokal historie og kultur
- Utarbeide byggeskikkveileder for å sikre rurale kvaliteter i regionsentrene

Oversiktlig lokalmiljø:

- Skape sosiale møteplasser og lavterskeltilbud (uformelle)
- Sørge for gode fritidstilbud
- Skape engasjement og aktivitet i lokalmiljø og frivillig sektor

Natur og kulturlandskap:

- Sikre viktige områder/korridorer i overordnede planer
- Sikre at offentlig tilgang til sjø blir ivarettatt i reguleringsplaner
- Stille rekkefølgekrav til opparbeiding av turstier, promenader langs sjø osv. i reguleringsplaner
- Finne areal til utfartsparkering ved populære friluftsområder utenfor kollektivdekning
- Opprettholde/erstatte turstier som går gjennom utbyggingsområder i nye reguleringsplaner

Tilgang på boliger:

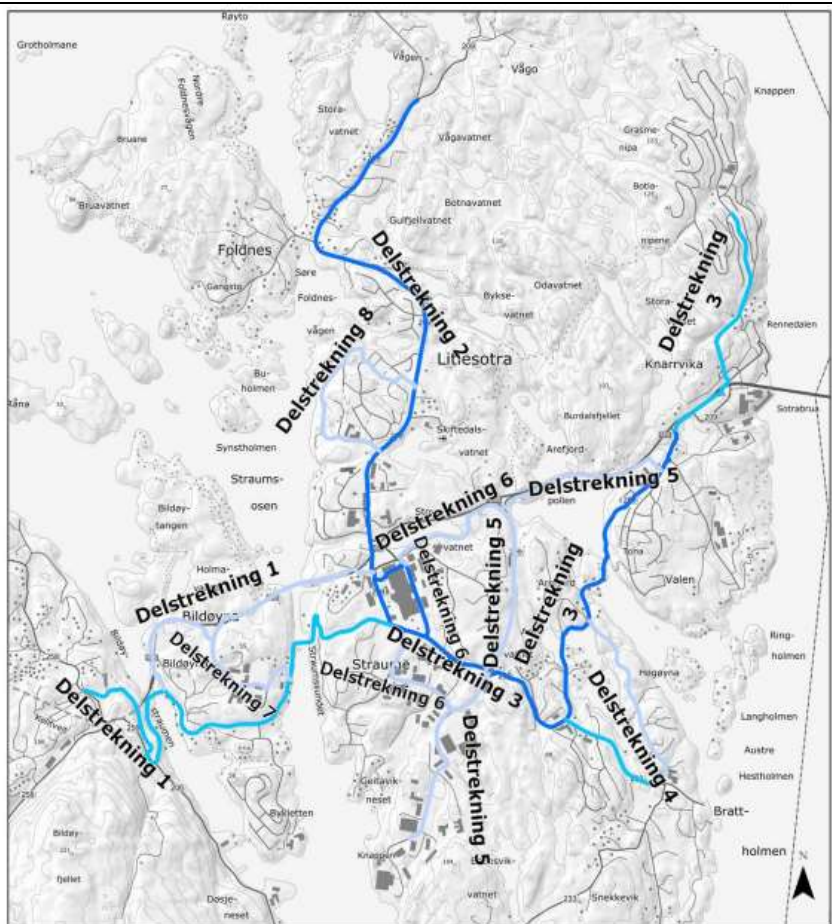
- Sikre variasjon av boligtyper i reguleringsplaner (boliger som passer familier i ulike stadier i livet , også for å skape mangfold i bostedsområdene.
- Stille krav som sikrer lys, luft og private soner
- Stille krav til maksimalt antall etasjer
- Stille krav til en viss andel familieleiligheter (minimum tre soverom) i nye prosjekt. Det kan også stilles krav til at en viss andel av leilighetene i første etasje skal være familieleiligheter.
- Første etasje gir rask tilgang til hage/uteområder.
- Utarbeide byggeskikkveileder for å sikre rurale kvaliteter
- Utarbeide boligsosial plan

Sentrumsområder:

- Definere sentrum og sentrumsgrenser i overordnede planer, slik at det blir enklere å gjennomføre detaljering senere
- Bruke hensynssone Felles planlegging i overordnede planer, for å sikre at viktige områder planlegges helhetlig
- Sikre grøntområder/parker, restriksjoner for parkering i reguleringsplaner, basert på overordnede grønt- og blåsoneplaner for kommunene
- Stille rekkefølgekrav til opparbeiding av grøntområder/parker o.l. i reguleringsplaner
- Sørge for at offentlige bygg med mye besøk, som bibliotek og NAV-kontor, legges til sentrum

Kultur- og fritidstilbud:

	- Tilrettelegge for et bedre tilbud av fritidsaktiviteter og kulturtilbud - Støtte opp om private og frivillige initiativ for å etablere nye kultur- og fritidstilbud - Satse mer på tilbud og møteplasser for ungdom Trafikk, infrastruktur og kollektivtrafikk: - Tilrettelegge for pendlerparkeringer - Jobbe for å fremme gode løsninger for kollektivtrafikk og øke kollektivtilbudet - Jobbe for utbygging av gang- og sykkelstier, fortau og sikre overganger - Stille rekkefølgekrav for ny infrastruktur i alle reguleringsplaner - Bruke trafikkanalyser som grunnlag slik at trafikale konsekvenser blir belyst før valg av ny viktig veistruktur Kommunane bør også leggja vekt på lokale arbeidsplassar, offentlege tilbod (som skule, barnehagar og helsetenester) og tilbod i nærområdet av bustaden (tilgang på leik, kollektiv og turområde) i planlegginga.
Kartlegging av infrastruktur for regionsenter i bergensområdet, Hordaland fylkeskommune/Multicon sult (2018)	Kartlegging av sykkelinfrastruktur avgrensa til ein avstand på 4 km frå kollektivterminal i regionsenteret. Frå Straume er det kartlagt 9 delstrekk. Kartlegginga viser dagens standard og planlagt standard, og kjem med forslag til samanhengande tiltak og punktutbetringar. Tiltak og punktutbetringar er kostnadsestimerte (2018). Samla tilråding i arbeidet: Høg prioritering - Etablering av sykkelfelt vest (Sartorvegen) og sør for Sartor (Arefjordsvegen) og breie fortau aust for Sartor (Grønamyrvegen). - Etablering av eit godt tverrsamband nord for kollektivterminal. - Utbetring av fortau, etablering av GS-veg samt tiltak for å senke fartsnivået nordover på Foldnesvegen. - Redusere fartsnivået på fv.209 Arefjordvegen Middels prioritering - Noko utviding av fortau mellom Straume og Kolltveit. Utbygging av planlagt gang og sykkelveg over Bildøy. Utbetre brua over Straumsundet og etablere gang- og sykkelveg langs Bildøybakken. - Utviding av fortau langs Hjelteryggvegen Låg prioritering Utbetring av øvrige trasear med fortau og etablere tiltak for redusert fartsnivå. Oversiktskart med prioritering av tiltak for dei kartlagde traseane for Straume:

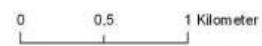
 HORDALAND
FYLKESKOMMUNE

— Høg

— Høg

Middelen

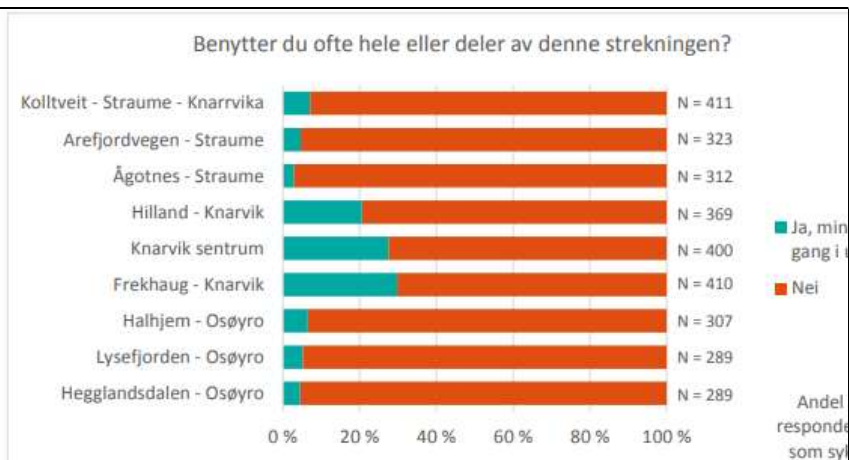
— Låg

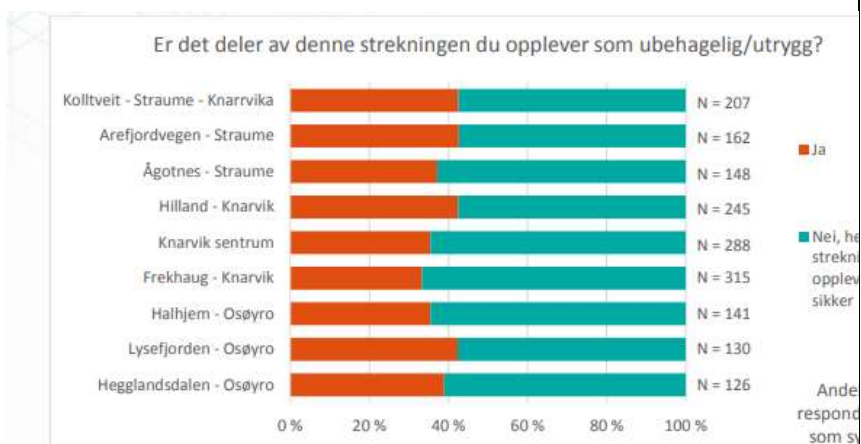
Målestokk A4 1:25 000 Multiconsult

BYR sykkel – Sykkel i
byregionprogrammet,
Multiconsult (2017)

Kartlegging av sykkelvanar og -haldningar blant elevar og arbeidstakarar i regionsenterkommunane.

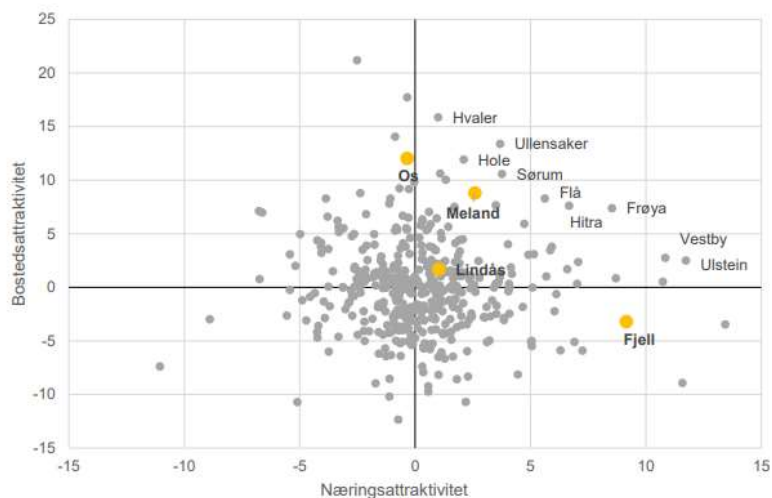

Figur 24 på neste side oppsummerer svarene på spørsmål 2 for alle ni strekninger. Figuren viser at det er relativt sett flest respondenter som opplever strekningen Arefjordvegen –Straume i Fjell kommune som ubehagelig eller utrygg, men nyansene er små.

BYR Næring - Regional analyse, Telemarksforskning (2017)

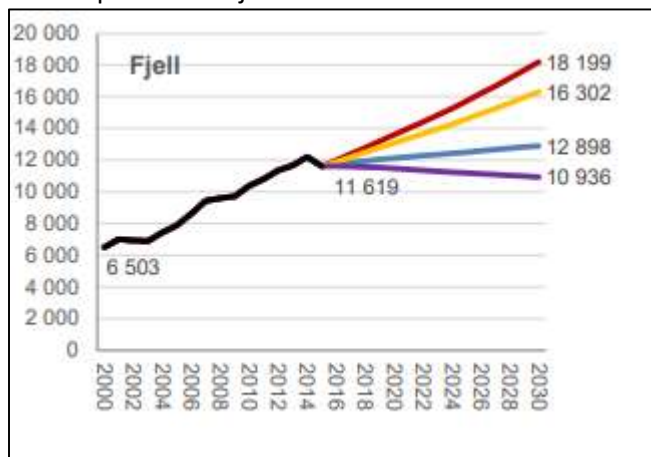
Regional analyse for Fjell, Os, Meland og Lindås Næringsutvikling, befolkningsutvikling og scenarier. En beskrivelse av utviklingen i Fjell, Os, Meland og Lindås med hensyn til arbeidsplassutvikling, næringsutvikling og befolkningsutvikling. Utviklingen er analysert med hjelp av attraktivitetsmodellen, og det er utarbeidet ulike scenarier for framtidig befolknings- og arbeidsplassvekst.

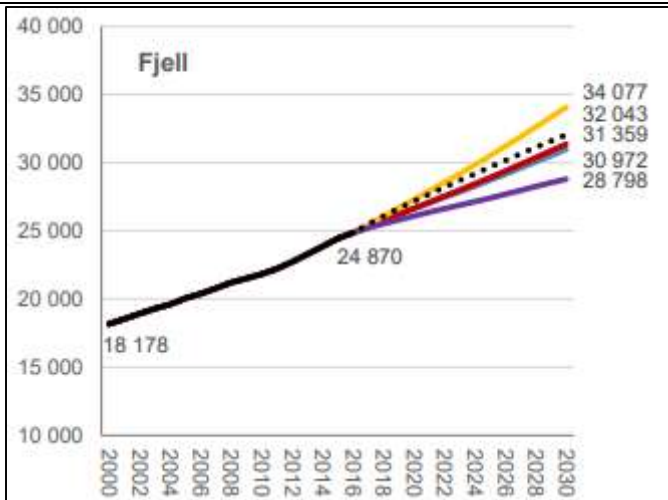
Rapporten viser tenkelege scenario for vekst i folketal og arbeidsplassar fram til 2030, med følgjande attraktivitetsverdar:

● Alle ● Høy ● Lav ● Normal ● Historisk

Arbeidsplassvekst Fjell fram mot 2030:

Befolkningsvekst Fjell fram mot 2030:

Reisevaneundersøking,
Øygarden kommune 2022
(Førebelse funn, ikkje
publisert/ ferdigstilt)

- Nær 80 prosent av dei som bur på Straume opplever kollektivtilbodet som godt.

